

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

BESZÁMOLÓ A 2016-OS ÉVRŐL

A KÖZHASZNÚSÁGI BESZÁMOLÓ SZÖVEGES MELLÉKLETE

25 eredményünk az emberi jogok, a jogállamiság és ügyfeleink

védelme érdekében 2016-ban

1. Rendőri intézkedéssel és bántalmazással, valamint fogvatartotti jogokkal kapcsolatos ügyekben 832 ügyfélnek adtunk ingyenes jogi tanácsot.
2. Mintegy 2800 menekülőnek nyújtottunk ingyenes jogi segítséget menedékjogi eljárásban, fogvatartásuk kapcsán, illetve annak érdekében, hogy családtagjaikat újra biztonságban tudhassák. Ügyfeleink mások mellett kínzás áldozatai, kísérő nélküli kiskorúak, egyedülálló nők és a világ legborzalmasabb háborúi elől menekülők voltak. Minden olyan helyen ott vannak kollégáink, ahol menedékkérőket szállásolnak el vagy tartanak fogva. Ezen túl budapesti irodánkban is fogadjuk ügyfeleinket.
3. Európai jelentőségű perben az Emberi Jogok Európai Bíróságának Nagykamarája előtt [vívtuk ki](#) a közérdekű adatokhoz való jog európai védelmét. A Nagykamara kimondta: Strasbourghoz lehet fordulni, ha az állami szervek megtagadják a közérdekű adatok kiadását.
4. Az egyik amerikai unitárius szervezet és egy német jezsuita szervezet pénzadományainak köszönhetően 14 menekültet segítettünk abban, hogy családtagjaikat kimenekítsék a származási országukból és Magyarországra hozhassák. 2016-ban az itteni menekülteknek [összesen 29 családtagja](#) tudott Magyarországra érkezni biztonságosan, viszonylag gyorsan és jogszerűen.
5. A strasbourgi emberi jogi bíróság [egyik iráni, meleg menedékkérő ügyfelünk](#) perében kimondta, hogy jogsértő volt a menekültügyi őrizet. A bíróság egyetértett velünk abban, hogy menedékkérőket a személyazonosság tisztázására hivatkozva nem lehet hosszú ideig őrizetben tartani, valamint az őrizet során különleges figyelmet kell fordítani a sérülékeny menekülőkre.
6. Magyar bíróságok több általunk képviselt perben is kimondták, hogy [sérti az emberi méltóságot](#), ha egy menedékkérő szexuális irányultságáról pszichológiai tesztekre hagyatkozva akarnak megbizonyosodni.
7. Több civil szervezettel [közös en elértük](#), hogy ne fű alatt jelöljön új bírót a magyar kormány a strasbourgi bíróságra, hanem nyílt pályázatot írjon ki a pozícióra. A nyilvános eljárás eredményeképpen teljesen új lista állt össze.
8. Tizenegy pontból álló [javaslatcsomagot](#) dolgoztunk ki a büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfoltóságának csökkentésére. Az általunk vitt strasbourgi ügyben hozott [ítélet](#) nyomán az Országgyűlés [törvényt](#) alkotott arról, hogy a zsúfoltsággal szemben magyar bíróságok előtt is fel lehessen lépni.
9. Egyezséget kötöttünk a Budapesti Rendőr-főkapitánysággal a [hajléktalanokat zaklató igazoltatási gyakorlat](#) miatt. A rendőrség vállalta, hogy körlevelet bocsát ki, amelyben

felhívja a rendőrök figyelmét, hogy ételosztáskor, valamint egyéb szociális szolgáltatások igénybevételekor a rossz szociális helyzetű emberekkel szemben nincs helye szűrőpróbaszerű igazoltatásoknak.

10. A bevándorlási hivatal futószalagszerűen utasít el menedékkérőket azzal érvelve, hogy Szerbiában megfelelő védelemben részesülhettek volna. Ügyvédek számos esetben elérték, hogy a hazai bíróságok jogsértőnek mondják ki ezeket a döntéseket, mivel egyetértettek velünk abban, hogy Szerbia nem számít biztonságos harmadik országnak a menedékkérők számára.
11. Összességében a Helsinki Bizottság ügyvédjei által képviselt menekültügyi [felülvizsgálati ügyek](#) mintegy háromnegyedében ügyfelünknek adott igazat a bíróság, azaz kimondta, hogy a bevándorlási hivatal elsőfokú döntése jogsértő volt.
12. [Javaslatainkkal](#) rámutattunk, hogy több százmillió forintot lehetne megspórolni a szabálysértési eljárások kapcsán, ráadásul kevesebb szabálysértési elzárásra is kerülhetne így sor.
13. A strasbourgi bíróság beadványunk nyomán két esetben is azonnal [leállította menedékkérők Magyarországról Görögországba](#) történő visszaküldését. Az ideiglenes intézkedéseket az indokolta, hogy a görög menekültügyi rendszer továbbra is katasztrofális állapotban van. A strasbourgi döntések hatására a bevándorlási hivatal is felfüggesztette azt a jogsértő gyakorlatot, hogy a menedékkérőket vissza akarja küldeni Görögországba.
14. Ártatlanul előzetes letartóztatásban fogva tartott magyar kamionsofőr ügyfelünk [nyertünk kártérítést](#) a strasbourgi bíróságon.
15. A bíróság [jogerősen elítélte a roma ügyfeleinket bántalmazó hatvani rendőröket](#), egyikük letöltendő börtönbüntetést kapott.
16. Az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága három alkalommal állította le menedékkérő ügyfeleink kitoloncolását Szerbiába, illetve Bulgáriába, elfogadva érvelésünket, hogy sem a szerb, sem a bolgár menekültügyi rendszer nem tud megfelelő védelmet biztosítani ügyfeleinknek.
17. Megalázó rendőri intézkedésbe és bántalmazásba torkollt közlekedési ellenőrzés miatt félmillió forintos kártérítést [ítélt meg](#) ügyfelünknek a Győri Ítélőtábla.
18. Hat büntetés-végrehajtási intézetben vizsgáltuk a fogvatartási körülményeket, javaslatainkkal több esetben a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága is [egyetértett](#).
19. Az új büntetőeljárási törvény [tervezetébe](#) bekerült számos javaslatunk, amelynek megvalósulásáért régóta küzdünk: pl. az óvadék alkalmazásának bővítése, vagy az, hogy ne a rendőrség válasszon ügyvédet a rászoruló gyanúsítottaknak, hanem az ügyvédi kamara.
20. Egyik elefántcsontparti, oltalmazott ügyfelünket súlyosan bántalmazták pusztán bőrszíne miatt. Ügyvédünk segítségével [a vádlottakat elítélték](#) és börtönbüntetést kaptak.
21. 56 nyilvános rendezvényünk során összesen kb. 1800 ember ismerhette meg emberi jogvédő munkánkat, az általunk képviselt ügyeket.
22. Szakértőink szerte a világban számos képzést tartottak menekültügyi bírának, ügyintézőknek és egyetemi tanároknak, többek között Közép- és Dél-Amerikában, valamint Észak-Afrikában és a kaukázusi régióban is. Nemzetközi [projektünk](#) hozzájárult, hogy menedékjogi oktatás indult a világ számos egyetemén, többek között Ukrajnában, Kazahsztánban, Kolumbiában, Venezuelában, Brazíliában, Mexikóban, Argentínában, Costa Ricában és Marokkóban. Több ország egyetemén – például Oroszországban, Kolumbiában

és Uruguayban – menedékkérőket ingyenesen segítő jogklinikák létrehozásához nyújtottunk szakmai támogatást.

23. A Mentőcsónak Egységgel és a Füge Produkciós Irodával közösen létrehoztuk a [*Menekülj okosan!*](#) c. interaktív színházi játékot, amely igazi színházi siker lett.
24. Más civil szervezetekkel együtt azért kampányoltunk, hogy a kormány idegen- és menekültellenes [*népszavazása érvénytelen legyen.*](#) Erőfeszítéseinket [*siker koronázta.*](#)
25. Másodszor is [*pert*](#) nyertünk a Fidesszel szemben, amikor kétségbe vonták menekültügyi munkánk szakmai hitelességét. Jó hírnevünk ismételt megsértése miatt 1.000.000 forint sérelemdíjat is megítélt a Fővárosi Ítéltábla.

Tartalomjegyzék

1. Emberi jogok a rendészetben és a büntető igazságszolgáltatásban	5
1.1. Fogvatartási helyek monitorozása, küzdelem a túlszűfolttság ellen	5
1.2. A kínzás elleni ENSZ egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének (OPCAT) hatékony érvényesítése	5
1.3. A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés elleni küzdelem	5
1.4. Végző eszközként sem: tisztességes eljárás és arányos szankció a szabálysértési eljárásban	5
1.5. Munkacsoport a szabálysértések dekriminalizálásáért	6
1.6. Az előzetes letartóztatás gyakorlata: az alternatív kényszerintézkedések és a bírói gyakorlat vizsgálata	7
1.7. Regionális kutatás a bántalmazás elleni hatékony fellépésért	7
2. A joghoz való hozzájutás támogatása	8
2.1. Közérthető tájékoztatás a jogokról	8
2.2. 7. cikk – az iratokhoz való hozzáférés	8
2.3. Az ügyvédhez és a költségmentességhez való jog érvényesülése	9
2.4. Részvétel a JUSTICIA-hálózatban	9
2.5. SUPRALAT: Ügyvédek gyakorlat-orientált képzése az őrizetbe vett terheltek európai uniós jogainak érvényesítéséért	9
2.6. Fogva tartás a rendőrségen: a büntetőeljárás jogosítványokat rögzítő európai uniós irányelvek érvényesülése	10
2.7. Az új büntetőeljárás törvény kodifikációjához kapcsolódó tevékenységek	10
2.8. Áttörést hozó győzelem az EJEJ előtt a kirendelt védők adatainak ügyében	10
3. Az egyenlő bánásmód védelme	11
3.1. Tiltakozás a hajléktalanság kriminalizációja ellen – küzdelem a lakhatásért	11
4. A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem	11
4.1. Gyűlölet-bűncselekmények elleni munkacsoport	11
4.2. A rendészeti szervek gyűlölet-, illetve homofób bűncselekmények felderítésével kapcsolatos kapacitásának bővítése	11
4.3. Európai bíróképzés a nemzetközi védelemre szoruló személyek jogairól	12
5. A menedékhez való jog védelme	12
5.1. Hatékony és ingyenes jogi segítségnyújtás menedékkérőknek	13
5.2. Refugee Law Reader: menedékjogi oktatással a menekültek hatékonyabb védelméért	14
5.3. Hozzáférés a jogi segítséghez és a rehabilitáláshoz (ACESO)	15
5.4. STRENGTH projekt: Kínzástúlélők multidiszciplináris támogatása	15
5.5. Jogászok közötti információcsera az alapjogok EU-n belüli védelmére (LEAP)	16
5.6. Visegrádi és a nyugat-balkáni civil szervezetek együttműködése	16
5.7. Alapvető jogok a gyakorlatban: Európai bírák képzése a nemzetközi védelemre szorulóknak számára	16
5.8. A menekültválság emberi jogi megközelítése – ismeretszerzés a holland gyakorlatról	17
5.9. Európai Menedékjogi Adatbázis AIDA	17
5.10. Menekültek családgyejesítésének segítése	17
5.11. Kampány az érvénytelen szavazatok érdekében az október 2-i népszavazáson	18
6. Az Emberi Jogi Tanácsadó Program	19
7. További tevékenységeink	20
7.1. Találkozók nemzetközi emberi jogi szervezetekkel	20
7.2. Együttműködés más európai emberi jogi szervezetekkel	20
7.3. Kampány a strasbourgi bírójelölési folyamat átláthatóságáért	20
7.4. Állampolgári tudatosságra nevelés	21
8. Kommunikáció és nyilvánosság	21

1. Emberi jogok a rendészetben és a büntető igazságszolgáltatásban

Az ember kiszolgáltatottnak érezheti magát az állam rendvédelmi szerveivel szemben. A Helsinki Bizottság ebben az egyenlőtlen viszonyban nyújt támogatást: jogi tanácsot, jogi képviseletet biztosítunk, rendszeresen látogatunk fogvatartási intézményekbe, valamint szakmai javaslatainkkal igyekszünk javítani a rendőrséggel és a büntetés-végrehajtással kapcsolatba kerülők jogérvényesítési lehetőségein. Ezáltal átláthatóbbá válhatnak e zárt intézmények, csökken az állampolgárok kiszolgáltatottsága.

1.1. Fogvatartási helyek monitorozása, küzdelem a túlszűfolttság ellen

A Magyar Helsinki Bizottság 2016-ban is folytatta a fogvatartási helyek emberi jogi szempontú megfigyelését. Ebben az évben hat büntetés-végrehajtási intézetet és egy rendőrségi fogdát látogattunk meg. A hatóságok több esetben helyt adtak az észrevételeinknek és orvosolták az általunk felvetett problémákat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) a magyar börtönök rendszerszintű túlszűfolttságát kimondó 2015-ös ítélete nyomán (*Varga és társai kontra Magyarország*) háttéranyagokat készítettünk az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának, amely a strasbourgi döntések végrehajtását monitorozza, valamint javaslat-csomagot nyújtottunk be a magyar Igazságügyi Minisztériumnak arról, hogy miként lehetne középtávon csökkenteni a büntetés-végrehajtási rendszer túltelítettségét.

Támogató: Oak Alapítvány és a Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

1.2. A kínzás elleni ENSZ egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének (OPCAT) hatékony érvényesítése

A Magyar Helsinki Bizottság idén is részt vett a kínzás visszaszorítását megelőző (az ombudsman által működtetett) Nemzeti Megelőző Mechanizmus (NMM) munkáját segítő civil konzultációs testületben. A testület többi tagjainak segítségével összeállított egy elemzést a 2016-ig elkészült NMM-jelentések módszertani kérdéseiről. 2016 végén a Helsinki Bizottság azzal a céllal látogatott el egy rendőrségi fogdába, hogy megvizsgálja, milyen változások történtek az NMM korábbi monitorozása és ajánlásai nyomán.

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

1.3. A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés elleni küzdelem

A *Magyar kontra Magyarország* ügyben az EJEB 2014-ben kimondta: a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés magyar szabályai nem felelnek meg az emberi jogi egyezmény követelményeinek. A magyar törvényhozás ezt követően létrehozott egy – az elnöki kegyelmen alapuló – felülvizsgálati mechanizmust, amely azonban álláspontunk szerint továbbra is ellentétes maradt az egyezménnyel. Ezért beavatkozóként részt vettünk egy olyan ügyben (*T.P. és A.T. kontra Magyarország*), amely már az új szabályok alapján folyt. 2016. októberi ítéletében az EJEB igazolta korábbi kritikáinkat, és kimondta: az új szabályozás sem egyeztethető össze az emberi jogi egyezménnyel.

Támogató: Oak Alapítvány

1.4. Végző eszközként sem: tisztességes eljárás és arányos szankció a szabálysértési eljárásban

Not Even as a Last Resort: Fair Procedure and Proportionate Sanction for Petty Offenders

A 2015-ben indult projekt célja a szabálysértési rendszer jogszabályi környezetének és gyakorlati alkalmazásának vizsgálata volt, különös tekintettel a szabálysértési elzárással kapcsolatos problémák feltárására, illetve a szabadságmegvonással nem járó szabálysértési szankció alkalmazásának vizsgálatára.

A projekt keretében a Magyar Helsinki Bizottság interjúkat készített a szabálysértési eljárásokban érintett hatóságok képviselőivel, számos adatot gyűjtött össze a szabálysértési rendszer működésével kapcsolatban és monitorozó látogatásokat tett olyan büntetés-végrehajtási intézetekben, ahol szabálysértési elzárásokat fogatosítanak. A felhalmozott tapasztalatokat összegző tanulmányt 2016. március 25-én egy kerekasztal-beszélgetés keretei között vitattuk meg az érintettekkel, többek között a civil rendőrség, a büntetés-végrehajtás és a bíróság képviselőivel.

Elkészítettünk egy közérthető tájékoztatót is arról, hogy milyen módon lehet közérdekű munkával kiváltani a szabálysértési bírságot, ha valaki nem tudja megfizetni. A tájékoztatót állami szervek segítségével tervezzük minél több helyre eljuttatni.

Végül pedig kisfilmeket készítettünk a szabálysértési rendszer egyes, problematikus elemeinek szemléltetésére.

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

1.5. Munkacsoport a szabálysértések dekriminalizálásáért

Egy hajléktalant a hajléktalansága miatt pénzbírsággal büntetni vagy ezt elzárásra átváltoztatni teljesen értelmetlen. Szemetelésért több hétre elzárni egy szexmunkásként dolgozó kisgyerekes anyukát embertelen. Akár naponta többször is szigorúan megbüntetni a cigánytelep lakóit, mert nincs prizma a biciklijükön, vagy félbetört a személyi igazolványuk, diszkriminatív.

Az emberségesebb szabálysértési rendszer kialakítását célzó projekt 2015 decemberében indult, azért, hogy a területen dolgozó civilszervezetek együttműködésével tegyen a szabálysértési normák és gyakorlatok anomáliái ellen, különös tekintettel a sérülékeny csoportokat, így a hajléktalanokat, a romákat és a szexmunkásokat sújtó diszkriminációra. A szabálysértési tényállások dekriminalizációjával foglalkozó munkacsoportban a Magyar Helsinki Bizottság koordinálása mellett a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, a Roma Sajtóközpont, a Szexmunkások Érdekvédelmi Egyesülete, a Társaság a Szabadságjogokért és az Utcajogász Egyesület dolgozott.

A munkacsoport beadványokban kérte az ombudsmant, hogy vizsgálja meg a kapcsolódó törvényeket, több ilyen vizsgálat már meg is indult. Figyelemfelhívó akciókkal és sajtómegjelenésekkel érveltünk amellett, hogy a szabálysértési rendszer értelmetlenül szigorú. [Konferencián](#) és más módon is felhívjuk a hatóságok figyelmét a könnyen érthető fogalmazás fontosságára. [Szakmai tanulmányban](#) érveltünk amellett, hogy a jelenlegi szabálysértési rendszer nem hatékony: túl sokba kerül a társadalomnak ahhoz képest, amilyen hatást elér. Egyedi, de a konkrét ügyön túlmutató jelentőségű ügyekben nyújtottunk jogi segítséget. Bírósági és büntetés-végrehajtási dolgozókkal, valamint szabálysértési elzárásukat töltő fogvatartottakkal készítettünk interjúkat, hogy első kézből ismerjük meg a rendszer legkritikusabb pontjait.

Akár évi 6–10 milliárd is megtakarítható lenne a szabálysértési szankciórendszer részleges átalakításával. Ráadásul az új szisztéma igazságosabb lenne a szabálysértések elkövetőinek és a károsultaknak is, mint a mostani – derül ki a Magyar Helsinki Bizottság koordinálta civil munkacsoport kutatásaiból. <http://www.helsinki.hu/milliardokat-sporolhatnak-a-szabalysertesi-eljarasok-esszerusitesevel/>

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

1.6. Az előzetes letartóztatás gyakorlata: az alternatív kényszerintézkedések és a bírói gyakorlat vizsgálata

The Practice of Pre-trial detention: Monitoring Alternatives and Judicial Decision-Making – A Fair Trials International (FTI) partnereként

A Fair Trials International (FTI) által koordinált nemzetközi kutatási projekt célja az előzetes letartóztatással kapcsolatos bírói döntéshozatal minőségének vizsgálata volt tíz európai uniós tagállamban.

A projekt keretében a Magyar Helsinki Bizottság a magyar jogszabályi környezet, a kapcsolódó bírósági gyakorlat és a statisztikai adatok áttekintése mellett a következők alapján elemezte az előzetes letartóztatással kapcsolatos hazai gyakorlatot:

- 31, büntetőügyekben védőként eljáró ügyvéd körében végzett kérdőíves felmérés,
- 116, elsősorban rablás miatt elítélt terhelt büntetőügye iratainak elemzése,
- 5 ügyésszel készített interjú, valamint
- 10 bíró meghatározott kérdéssorra adott írásbeli válaszai.

A kutatás eredményeiről az FTI által 2016 májusában Brüsszelben szervezett nemzetközi zárókonferencián számolt be a Magyar Helsinki Bizottság.

A magyar kutatási eredményeket bemutató országjelentés itt érhető el magyar és angol nyelven:

- [Az előzetes letartóztatás gyakorlata: az alternatív kényszerintézkedések és a bírói döntéshozatal vizsgálata](#)
- [The Practice of Pre-Trial Detention: Monitoring Alternatives and Judicial Decision-Making](#)
- A Magyar Kriminológiai Társaság a tanulmány rövidített változatát [közzétette](#) saját folyóiratában is.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2013/JPEN/AG/4533)

1.7. Regionális kutatás a bántalmazás elleni hatékony fellépésért

Investigation of Ill-treatment by the Police in Europe

A kétéves, hét országra kiterjedő nemzetközi kutatási projekt célja, hogy magyarázatot találjon arra, miért vannak hasonlóságok és különbségek a hivatalos személyek által elkövetett bántalmazások miatt indult eljárások eredményességében különböző jogrendszerekben. A Magyar Helsinki Bizottság arra a kérdésre keresi a választ, hogy vannak-e olyan konkrét jogi vagy gyakorlati megoldások, amelyek jelentőséggel bírnak ebből a szempontból. A kutatás kísérleti szakasza 2015-ben indult, annak keretében Magyarország és az Egyesült Királyság jogrendszerének elemzése készült el, valamint a szükséges kutatási háttéranyagok. A projekt szakmai kontrolljáért egy háromtagú szakmai testület felel a kezdetek óta.

A projektben részt vevő további országok: Belgium, Bulgária, Csehország, Észak-Írország és Franciaország. 2016-ban egy egységes kérdőív és egy hipotetikus jogeset alapján ezekben az országokról készült részletes jelentés arról, hogy milyen jogi eszközök és gyakorlatok segítik, vagy éppen hátráltatják a bántalmazásos ügyek felderítését.

A kutatás legfontosabb megállapításait 2017-ben nemzetközi összehasonlító tanulmányban tervezzük publikálni és egy zárókonferencián megvitatni. Mindehhez a résztvevő országokban

kommunikációs kampányok is társulnak majd: kisfilmek és egyéb olyan anyagok készülnek, amelyek az ilye túlkapások elleni hatékonyabb fellépés szükségessége mellett érvelnek.

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

2. A joghoz való hozzájutás támogatása

2.1. Közérthető tájékoztatás a jogokról

Accessible Letters of Rights in Europe - A tájékoztatáshoz való jog érvényesülése a büntetőeljárás során az Európai Unióban

A kétéves, öt országra kiterjedő projekt célja, hogy felmérje, miként érvényesül a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló 2012/13/EU irányelvben rögzített azon szabály, amely szerint a fogva tartott gyanúsítottaknak közérthető írásbeli tájékoztatót kell kapniuk a legfontosabb eljárási jogaikról. 2015-ben készült el az a kutatási módszertan, amellyel több száz résztvevőn teszteltük 2016-ban, hogy a jelenleg alkalmazott rendőrségi és büntetés-végrehajtási tájékoztatók alapján az érintettek valóban megértik-e, milyen jogaik és kötelezettségeik vannak egy büntetőeljárásban. A kutatások és gyakorlati, statisztikai módszerekkel végzett vizsgálatok eredményei alapján a projekt során elkészült egy olyan tájékoztató, amely a gyakorlati tesztelés alapján lényegesen közérthetőbb, mint az eddig használt minták.

2017-re elkészülnek a résztvevő országok (Magyarország mellett Bulgária, Franciaország, Litvánia és Spanyolország) tájékoztatóinak elemzései is, az ezekről írt összehasonlító tanulmányt pedig Brüsszelben, az Európai Parlamentben fogjuk bemutatni.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2014/JACC/AG/PROC/6597)

2.2. 7. cikk – az iratokhoz való hozzáférés

ARTICLE 7 - Ensuring Access to Case Materials in Hungary

A Magyar Helsinki Bizottságnak kiemelt célja annak előmozdítása, hogy a terheltek (különösen az előzetes letartóztatottak) és védőik megfelelő hozzáféréssel rendelkezzenek a büntetőeljárások anyagához. Több olyan ügyben képviseltünk például előzetes letartóztatott kérelmezőket az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt, amelyben a strasbourgi bíróság végül megállapította, hogy a védelem nem megfelelő hozzáférése az ügy irataihoz sértette a fegyveregyenlőség elvét, és így az Emberi Jogok Európai Egyezményét.

A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló 2012/13/EU irányelv implementációja és a Be. módosítása 2014-2015-ben jelentős lépést jelentett az ügy anyagaihoz való hozzáférés biztosítása terén Magyarországon. A Magyar Helsinki Bizottság 2015-ben elindított, „7. cikk – A büntetőügyek irataihoz való hozzáférés Magyarországon” című projektjének célja az irányelv az ügy anyagaiba való betekintés jogát biztosító 7. cikke gyakorlati implementációjának vizsgálata Magyarországon iratkutatás, valamint bírákkal, ügyészekkel és ügyvédekkel készített interjúk segítségével. Emellett a projekt célkitűzése, hogy Európa-szerte hozzájáruljon az irányelv 7. cikkének megfelelő implementációjához egy olyan módszer kidolgozásával és tesztelésével, amellyel értékelhető, hogy a gyakorlatban hogyan érvényesül-e a terheltek (és védőik) joga az ügy anyagaihoz való hozzáféréshez.

2016-ban kezdődött meg a kutatási tevékenység, amelynek eredményét 2017-ben tárjuk a szakmai közvélemény elé.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2014/JACC/AG/PROC/6611)

2.3. Az ügyvédhez és a költségmentességhez való jog érvényesülése

Strengthening procedural rights in criminal proceedings: effective implementation of the right to a lawyer/legal aid under the Stockholm Programme – a Bolgár Helsinki Bizottság partnereként

A Magyar Helsinki Bizottság partnerként vesz részt a 2016 júniusában elindult, „A büntetőeljárás jogok erősítése: az ügyvédhez és a költségmentességhez való jog hatékony implementációja a Stockholmi Program szerint” című, a Bolgár Helsinki Bizottság által koordinált projektben, amely az Európai Unió támogatásával valósul meg.

A projekt célja az ügyvédi segítség igénybevételéhez való joggal kapcsolatos 2013/48/EU irányelv és az Európai Bizottság a büntetőeljárások terhelteinek költségmentességével kapcsolatos ajánlása érvényesülésének vizsgálata öt európai uniós tagállamban, illetve az e jogokkal kapcsolatos jó gyakorlatok meghatározása. Emellett a projekt célja a büntetőeljárás szereplői közötti párbeszéd előmozdítása, valamint annak elősegítése, hogy minél szélesebb körű ismeretekkel rendelkezzenek az ügyvéd igénybevételéhez és a költségmentességhez való joggal kapcsolatos nemzetközi és európai uniós standardokról.

A projekt részét képezi országonként 150 lezárt büntetőügy iratainak elemzése, illetve interjúk készítése a projekt témájában érintett szakemberekkel, jogalkalmazókkal, valamint workshopok tartása az érintett szakemberek számára.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2015/JACC/AG/PROC/8630)

2.4. Részvétel a JUSTICIA-hálózatban

A Justicia Európai Jogi Hálózat egy olyan, tagszervezetein keresztül 17 európai uniós tagállamban jelenlévő, európai non-profit hálózat, amelynek célja a terheltek és sértettek büntetőeljárás jogainak minél hatékonyabb érvényesítése

A JUSTICIA hálózat égisze alatt a Magyar Helsinki Bizottság két kutatásban vett részt 2015 legvégén az egyik a sérülékeny terheltek jogaira vonatkozó Európai bizottsági ajánlás érvényesülését vizsgálta három uniós államban, a másik pedig a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló EU-irányelv átültetését hét uniós tagországban. A kutatás eredményeit összefoglaló országjelentést (amely [itt](#) érhető el magyar nyelven) 2016 októberében vitattuk meg az érintett szakmai szervezetek képviselőivel.

Támogató: Európai Bizottság

2.5. SUPRALAT: Ügyvédek gyakorlat-orientált képzése az őrizetbe vett terheltek európai uniós jogainak érvényesítéséért

SUPRALAT: Strengthening the protection of suspects' procedural rights in pre-trial proceedings in the EU through practice-oriented training for lawyers – a Maastrichti Egyetem partnereként

A Maastrichti Egyetem koordinációja alatt kerül megvalósításra az Európai Unió által támogatott „Gyakorlatorientált ügyvédképzések a gyanúsítottak büntetőeljárás jogainak védelméről” című projekt, melyben a Magyar Helsinki Bizottság projektpartnerként vesz részt. A projekt ügyvédek interaktív, gyakorlatorientált képzését célozza négy államban (Belgium, Hollandia, Írország, Magyarország) az őrizetbe vett terheltek – uniós irányelveken alapuló – jogai és az azok érvényesítését elősegítő ügyvédi gyakorlat témájában. A projekt 2015. október 1-jén kezdődött, első, 2016-ra eső szakaszában a képzési anyag fejlesztése zajlott.

A Magyar Helsinki Bizottság részt vesz a képzési anyagok fejlesztésében, valamint két magyarországi képzés megszervezésével járul hozzá a projekt megvalósításához. A jövőbeli képzőket megszólító tréningre, mely mind elektronikus, mind személyes képzési módszerekre épül, 2017 elején, a kísérleti képzésre pedig 2017 júniusában kerül sor. A projekt végrehajtásában a Maastrichti Egyetem társult partnereként vesz részt a Budapesti Ügyvédi Kamara is.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2015/JTRA/AG/EJTR/6844)

2.6. Fogva tartás a rendőrségen: a büntetőeljárási jogszabályokat rögzítő európai uniós irányelvek érvényesülése

Inside Police Custody: Application of EU Procedural Rights – az Irish Council for Civil Liberties Limited partnereként veszünk részt

A projekt keretében a rendőrségi fogva tartást tervezzük vizsgálni azért, hogy kiderüljön, hogyan érvényesülnek a büntetőeljárási garanciák a rendőrségi őrizetben és a kihallgatásokon. A projektpartnerek nyolc európai országban végeznek párhuzamosan kutatást. Hasonlóan a többi szervezethez, a Magyar Helsinki Bizottság is elemzi a magyar jogszabályokat abból a szempontból, hogy azok mennyiben felelnek meg az EU-s irányelveknek, majd helyszíni megfigyelések révén szeretnénk megismerni a gyakorlatot is. A projekt keretében elsősorban a tolmácsoláshoz és fordításhoz, az ügyvédi segítségnyújtáshoz és a tájékoztatáshoz való jog érvényesülését vizsgáljuk rendőrségi kihallgatások megfigyelésével (2010/64/EU, 2013/48/EU és 2012/13/EU irányelv). 2016-ban kutatást végeztünk, melynek során a magyar joganyag EU-s jognak való megfelelését vizsgáltuk. 2016-ban a kutatásra való felkészülés keretében áttekintettük a külföldi tapasztalatokat és lefordítottunk bizonyos kutatási anyagokat. Ezzel párhuzamosan a kihallgatások vizsgálatának előkészítését végeztük: kiválasztottuk a kutatókat és egyeztetést kezdtünk az Országos Rendőr-főkapitánysággal valamint a Legfőbb Ügyészséggel a kutatás megvalósítása érdekében. A kutatás eredményeit egy összefoglaló tanulmányban tesszük közzé és eljuttatjuk a megfelelő szervekhez is. A projektet az Irish Council for Civil Liberties koordinálja.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2015/JACC/AG/PROC/8627)

2.7. Az új büntetőeljárási törvény kodifikációjához kapcsolódó tevékenységek

2016 júniusában a Magyar Helsinki Bizottság véleményezte az új büntetőeljárási törvény tervezetének azon részeit, amelyek a szervezet tevékenységének fókuszában állnak (terheltek tájékoztatáshoz való joga, kirendelt védői rendszer működése, előzetes letartóztatás, stb.), majd szeptemberben egy, más civil szervezetek és az Igazságügyi Minisztérium képviselőinek részvételével megtartott kerekasztal-megbeszélésen vett részt a tervezettel kapcsolatban. Az Országgyűléshez beterjesztett normaszöveg számos olyan újítást tartalmaz, amely az általunk vizsgált területeken előremozdítaná, az európai követelményekhez közelítené a büntetőeljárás alá vont személyek jogait.

2.8. Áttörést hozó győzelem az EJEB előtt a kirendelt védők adatainak ügyében

2016. november 8-án az EJEB Nagykamarája kimondta: a magyar állam megsértette a Magyar Helsinki Bizottság véleménynyilvánításhoz fűződő jogát, amikor a rendőrség megtagadta a kirendelt védők nevének és az általuk vitt ügyek számának kiadását a szervezet számára. Ezzel ismerte el először a 17 főből álló Nagykamara, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezménye védi a közérdekű adatok megismerésének jogát.

A Magyar Helsinki Bizottság 2011-ben azért fordult az EJEB-hez, mert korábban a Legfelsőbb Bíróság háromszor is úgy döntött, hogy a rendőrség által kirendelt, állam által fizetett védők neve és az általuk vitt ügyek száma nem nyilvános adat, és azokat nem kell kiadni a szervezetnek. A Magyar Helsinki Bizottság a szóban forgó adatokkal azt szeretné bizonyítani: elterjedt gyakorlat, hogy a rendőrség ugyanazon néhány ügyvédet rendeli ki védőként, ami veszélyezteti a terheltek hatékony védelmét.

3. Az egyenlő bánásmód védelme

3.1. Tiltakozás a hajléktalanság kriminalizációja ellen – küzdelem a lakhatásért

A Magyar Helsinki Bizottság a Város Mindenkié (AVM) csoporttal közösen vett részt a „Tiltakozás a hajléktalanság kriminalizációja ellen – küzdelem a lakhatásért” című projektben. A szervezetek a projekt keretében felléptek a hajléktalan embereket kriminalizációjával és diszkriminációjával szemben. A projekt egyik legfontosabb eredménye, hogy 2016 januárjában a Budapesti Rendőr-főkapitányság (BRFK) és a Magyar Helsinki Bizottság egyezségeket kötött, hogy a hajléktalan és más, rossz szociális helyzetű emberek egyenlő bánásmódhoz fűződő joga valóban érvényesüljön a rendőri intézkedések, így az igazoltatások során. Az egyezségben a BRFK hangsúlyozza, hogy a rendőri vezetés a rendőri állománytól arányos és szakszerű intézkedést vár el, amellyel nem egyeztethető össze a zaklató igazoltatás. A BRFK és a Magyar Helsinki Bizottság arról is megállapodtak, milyen lépésekkel lehet javítani a helyzeten. Az egyezség értelmében Budapest rendőrfőkapitánya körlevelet bocsátott ki a rossz szociális helyzetű emberek célhoz kötött igazoltatásáról, amely egyebek mellett felhívja a figyelmet arra, hogy ételosztáskor, valamint egyéb szociális- és egészségügyi szolgáltatások igénybevételekor a rossz szociális helyzetű személyekkel szemben fogantatott „általános” igazoltatás különösen sérelmes az egyenlő bánásmód szempontjából. Igazoltatásnak az ilyen helyzetekben csak nyomtatékosan indokolt, konkrét okból lehet helye. Az AVM és a Magyar Helsinki Bizottság munkacsoportokat hozott létre, akik részt vettek ezzel kapcsolatos képzésen, és legfőbb feladatuk az volt, hogy dokumentálják az a zaklató jellegű igazoltatásokat, melyek alapján a Független Rendészeti Panasztestülethez fordultak a két szervezet szakemberei. Számos fórumot is tartott a két szervezet hajléktalanszállókon, hogy a hajléktalan emberek megismerjék a jogukat, kitűzőket és információs anyagokat osztottak. Közérdekű adatkérésrel fordultak továbbá a Rendőrséghez és kutatási tervet készítettek az igazoltatások vizsgálatával kapcsolatban.

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

4. A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem

4.1. Gyűlölet-bűncselekmények elleni munkacsoport

A Magyar Helsinki Bizottság 2012 óta vesz részt a gyűlölet-bűncselekmények elleni munkacsoportban. A munkacsoportot az Amnesty International Magyarország, a Háttér Társaság, a Magyar Helsinki Bizottság, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, valamint a Társaság a Szabadságjogokért hozta létre 2012 elején, hogy összefogja a gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépés területén működő magyarországi civil szervezeteket.

A munkacsoport eredményei, illetve a munkájával kapcsolatos részletes információk [itt](#) érhetők el.

4.2. A rendészeti szervek gyűlölet-, illetve homofób bűncselekmények felderítésével kapcsolatos kapacitásának bővítése

Increasing the capacity of law enforcement authorities to tackle racist crime, hate crime and homophobic crime through experiential learning' (EXPERIENCE CRIME) – a Centre for European Constitutional Law – Themistocles & Dimitris Tsatsos Foundation partnereként veszünk részt

A Themistokles and Dimitris Tsatsos Foundation – Centre for European Constitutional Law (CECL) koordinációja alatt kerül megvalósításra a projekt, melyben a Magyar Helsinki Bizottság projektpartnerként vesz részt. A projekt célja, hogy gyakorlatorientált, interaktív és közös esetfeldolgozásra épülő képzéseket biztosítson görög, magyar és olasz bírák és ügyészek, ügyvédek és rendőrtisztek számára a gyűlölet-bűncselekmények büntetőjogi eszközökkel való kezeléséről. A projekt keretein belül kidolgozásra került egy-egy képzési terv és segédanyag a három érintett célcsoport számára, egy nemzetközi jó gyakorlatokat összesítő kézikönyv. A Magyar Helsinki Bizottság részt vett

a szakmai és képzési anyagok fejlesztésében, valamint a hat magyarországi képzés megszervezésével járult hozzá a projekt megvalósításához. Budapesten 2016. január 21-én és március 4-én került sor az ügyvédek képzésére; március 2-án és 21-én a bírák és ügyészek; március 9-10-én és 23-24-én pedig a rendőrök képzésére Miskolcon és Szegeden. A bírák és ügyészek képzésére a Magyar Igazságügyi Akadémia és a Legfőbb Ügyészség, a rendőrök képzésére a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei és a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság közreműködésével került sor.

A képzésekről szóló részletes beszámolók megtalálhatók a következő oldalakon:

- <http://www.helsinki.hu/tovabbkepzes-a-gyulolet-buncselekmenyekrol-birak-es-ugyeszek-szamarara/>
- <http://www.helsinki.hu/ugyvedkepzes-a-gyulolet-buncselekmenyekrol/>
- <http://www.helsinki.hu/rendorkepzes-a-gyulolet-buncselekmenyekrol/>

A fenti képzéseken túl a Magyar Helsinki Bizottság szervezte meg a három magyar célcsoportból egy-egy képviselő kiutazását a projektben résztvevő holland partner Art.1/RADAR által szervezett, háromnapos, rotterdami továbbképzésre.

A projekt magyarországi záróeseménye egy informális szakmai egyeztetés lesz, ahol az érintett célcsoportok képviselőinek lehetősége lesz megbeszélni a gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni hatékony büntetőjogi fellépéssel kapcsolatban felmerülő aktuális kérdéseket.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2013/FRC/AG/4000006185)

4.3. Európai bíróképzés a nemzetközi védelemre szoruló személyek jogairól

A Greek Council for Refugees által vezetett, az „Európai bíróképzés a nemzetközi védelemre szoruló személyek jogairól” című projekt megvalósításában a Magyar Helsinki Bizottság projektpartnerként vesz részt.. A projekt célja az volt, hogy hozzájáruljon az Európai Unión belüli jogértelmezés harmonizálásához a nemzetközi védelemre szoruló személyek alapvető jogainak érvényesítése területén öt tagállamban (Bulgáriában, Görögországban, Magyarországon, Máltán és Olaszországban). A Magyar Helsinki Bizottság részt vesz a szakmai és képzési anyagok fejlesztésében, valamint két magyarországi képzés megszervezésében. A képzésekre 2017. február és szeptember között kerül sor, 15, illetve 20 résztvevő számára nyújt gyakorlatorientált, interaktív képzést a menekültügyi és idegenrendészeti őrizet bírói felülvizsgálata, valamint a gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni hatékony büntetőjogi fellépés tárgyában.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2014/JTRA/AG/EJTR/6856)

5. A menedékhez való jog védelme

A menedékkérés jogának tiszteletben tartása és a menekültek befogadásának kötelezettsége számos nemzetközi emberi jogi dokumentumban rögzített alapelv, mely az európai civilizáció szerves részét képezi. A Magyar Helsinki Bizottság az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság (UNHCR) partnere. Ingyenes jogi segítséget nyújtunk a Magyarországra érkező menedékkérők számára és igyekszünk elősegíteni a nemzetközi védelemre szoruló személyek (menekültek, hontalanok, stb.) hozzáférését a védelmet biztosító eljárásokhoz. Jogvédő és képzési tevékenységünk célja, hogy a menedékjogi eljárás magas színvonalú és emberi jogi szemléletű legyen Magyarországon és az Európai Unióban egyaránt. Szervezetünk működteti a világon egyedülálló internetes menedékjogi tananyagot, a Refugee Law Readert, továbbá nemzetközi szinten törekszik a hontalanok jogainak képviselésére.

A Helsinki Bizottság a menekülők védelme érdekében az alábbi kérdésekre helyezte a hangsúlyt 2016-ban:

- A nemzetközi védelemhez való hozzáférés biztosítása magas színvonalú, hatékony **jogi tanácsadás és képviselet** révén;
- A **menekültügyi őrizet** széleskörű alkalmazása elleni fellépés jogi tanácsadás, stratégiai pereskedés, képzés és érdekérvényesítés (advocacy) révén;

- A területhez és a nemzetközi védelem igénybevételét biztosító **eljárásokhoz való hozzáférés** monitorozása;
- A családi együttéléshez való jog védelme a **családegyesítést** tervező menekültek és más rászoruló külföldiek számára nyújtott jogi tanácsadás és képviselet során;
- A magyar menekültügyi rendszer figyelemmel kísérése, a hazai és nemzetközi nyilvánosság és szakmai partnerek **tájékoztatása** a főbb tapasztalatokról, a menekülteket és menekülőket érő jogsérelmek nyilvánosságra hozatala;
- A hazai, európai és nemzetközi menekültügyi és a hontalanok védelmét célzó rendszerek fejlesztéséhez való hozzájárulás innovatív és fenntartható **képzések** révén;
- Kiemelt figyelmet kapnak a munkánkban a leginkább **sérülékeny csoportok** (kínzásáldozatok, kísérő nélküli kiskorúak, nők, fogyatékkal élő személyek, LGBTIQ személyek).

5.1. Hatékony és ingyenes jogi segítségnyújtás menedékkérőknek

2016-ban a Helsinki Bizottság a hatóságokkal (Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, ORFK) kötött együttműködési megállapodások alapján jelen volt valamennyi, a menedékkérők és idegenrendészeti eljárás alatt álló külföldiek elhelyezésére és őrizetére szolgáló helyszínen. A Bizottság jogászai és megbízott ügyvédei hetente egy vagy két alkalommal nyújtottak a befogadó állomásokon, őrzött befogadó központokban és az idegenrendészeti őrzött szállásokon ingyenes jogi tanácsot. A rözskei és tompai tranzitónákban is rendszeresen jogi tanácsot és képviseletet nyújtott a Bizottság ügyvédje. A Bizottság budapesti irodájában minden nap fogadtunk ügyfeleket.

Menekültügyi programunk keretében segítséget nyújtottunk 2016-ban:

Összes jogi segítségben részesülő külföldi (ügyek száma):	2 737
menekültügyi eljárásban:	2 097
idegenrendészeti eljárásban:	573
családegyesítési eljárásban:	67

Helyszín	Intézmény típusa	Ügyfelek száma
Budapest	iroda	160
Bicske	Nyitott befogadó állomás	384
Vámoszabadi		114
Nagyfa		42
Balassagyarmat		36
Körmend		53
Hódmezővásárhely	Kísérő nélküli kiskorúak otthona	22
Fót		154
Nyírbátor	Menekültügyi őrzött befogadó központ	247
Békéscsaba		329
Kiskunhalas		421
Röszke / Tompa	Tranzitóna	172
Nyírbátor	Idegrendészeti őrzött szállás	245
Kiskunhalas		185
Győr		95
Nagyfa		62
Budapest Airport		16

Főbb származási országok				Nem és kor szerinti megoszlás		
Afganisztán	770	Irak	298	Férfi	2 698	95%
Pakisztán	300	Szíria	187	Nő	139	5%
Irán	205	Szomália	80	Kísérő nélküli kiskorú	270	10%

Jogi képviseletben részesült menedékkérők – összes ügy:	582
menekültügyi eljárás közigazgatási szak:	280
menekültügyi eljárás bírósági felülvizsgálati szak:	215
őrizet bírósági felülvizsgálata során:	50
családegyesítési eljárásban:	37

- A segítségnyújtásban részesített ügyek közül 270 kísérő nélküli menedékkérő ügyfelünk volt (261 fiú és 9 lány), 88 kínzásáldozat, 130 egyedülálló felnőtt nő és több tucat LGBTI személy.
- Magyar bíróságok több általunk képviselt perben is kimondták, hogy [sérti az emberi méltóságot](#), ha egy menedékkérő szexuális irányultságáról pszichológiai tesztekre hagyatkozva akarnak megbizonyosodni.
- Az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága három alkalommal állította le menedékkérő ügyfeleink kitoloncolását Szerbiába, illetve Bulgáriába, elfogadva érvelésünket, hogy sem a szerb, sem a bolgár menekültügyi rendszer nem tud megfelelő védelmet biztosítani ügyfeleinknek.
- A strasbourgi bíróság beadványunk nyomán két esetben is azonnal [leállította menedékkérők Magyarországról Görögországba](#) történő visszaküldését. Az ideiglenes intézkedéseket az indokolta, hogy a görög menekültügyi rendszer továbbra is katasztrofális állapotban van. A strasbourgi döntések hatására a bevándorlási hivatal is felfüggesztette azt a jogsértő gyakorlatot, hogy a menedékkérőket vissza akarja küldeni Görögországba.
- 10 nyelven kiadott [tájékoztató füzetünk](#) a menedékkérőknek a magyar menekültügyi eljárás és rendszerről ad tájékoztatást.

Támogatók:

ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR)
 ENSZ Kínzásáldozatok Önkéntes Pénzalapja (UNVFVT)
 Európai Bizottság (HOME/2014/PAVT/AG/4000006541)
 Európai Bizottság (HOME/2013/PPVOT/AG/5305)
 ProAsyl Foundation
 Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

5.2. Refugee Law Reader: menedékjogi oktatással a menekültek hatékonyabb védelméért

Célunk ahhoz hozzájárulni, hogy minél többen férjenek hozzá magas színvonalú menedékjogi oktatáshoz Latin-Amerikában, Észak-Afrikában, valamint a szovjet utódállamokban, a [Refugee Law Reader](#) és a jogklinika módszertan segítségével.

2016-ban e projekt keretében három regionális

menedékjogi kurzust szerveztünk és vezettünk egyetemi tanárok részére: Jerevánban (Örményország) a posztsovjét térség számára oroszul, Rabatban (Marokkó) a Magreb régió/Északnyugat-Afrika számára franciául, Buenos Airesben (Argentina) Latin-Amerika számára spanyolul. Megteremtettük a tartalmi és technikai feltételeket két menekültügyi tudományos online folyóirat beindítására, spanyol/portugál, illetve orosz nyelven, azzal céllal, hogy pótolják az e nyelveken hiányzó szakirodalmat és elősegítsék a téma egyetemi oktatását. Kurzusaink hozzájárultak, hogy menedékjogi oktatás indult a világ számos egyetemén, többek között Ukrajnában, Kazahsztánban, Kolumbiában, Venezuelában, Brazíliában, Mexikóban, Argentínában, Costa Ricában és Marokkóban. Több ország egyetemein – például Oroszországban, Kolumbiában és Uruguayban – menedékkérőket ingyenesen segítő jogklinikák létrehozásához nyújtottunk szakmai támogatást.

Támogató: ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR)

5.3. Hozzáférés a jogi segítséghez és a rehabilitációhoz (ACESO)

Access to early protection and rehabilitation services right on arrival in the EU - ACESO - Hozzáférés a jogi segítséghez és a rehabilitáláshoz

A Magyar Helsinki Bizottság által koordinált nemzetközi projekt célja, hogy biztosítsa a kelet-mediterrán és balkáni útvonalon érkező kínzástúlélő menedékkérők hozzáférését a magas színvonalú, hatékony és fenntartható rehabilitációhoz, orvosi/mentálhigiénés ellátáshoz és jogi segítséghez. Ennek keretében a projekt különös figyelmet fordít az őrizetben levő menedékkérők helyzetére és törekszik a kínzásáldozat menedékkérők jogellenes fogvatartásának felszámolására. A projekt további célkitűzése annak elemzése, hogy az EU ún. átdolgozott befogadási irányelvének átültetése során az Unió keleti tagállamai hogyan ültették át a kínzásáldozatokra és traumatizált menedékkérőkre vonatkozó garanciális rendelkezéseket.

Tényfeltáró látogatás Görögországba és Horvátországba; kutatás a görög és horvát menekültügyi rendszer releváns aspektusairól; regionális kutatás és útmutató kiadvány előkészítése.

Támogató: Európai Bizottság (HOME/2014/PAVT/AG/4000006541)

5.4. STRENGTH projekt: Kínzástúlélők multidiszciplináris támogatása

Supporting Torture Survivors: Rehabilitation and Empowerment - a Need and Goal for Treatment and Help - HOME/2013/PPVOT/AG/5305 - STRENGTH projekt: Kínzástúlélők multidiszciplináris támogatása

A Cordelia Alapítvány által koordinált magyar-bolgár projekt célja, hogy mindkét országban a kínzásáldozat menedékkérők a lehető leghamarabb hozzáférjenek a szakszerű jogi, pszicho-szociális és orvosi segítséghez, valamint az őket megillető nemzetközi védelemhez és rehabilitációs szolgáltatásokhoz; csökkentsen a kínzásáldozatok fogvatartása; továbbá hogy kialakuljon a multidiszciplináris segítségnyújtás példaértékű módszertana.

A projekt során monitorozó látogatásokat tettünk menekültügyi őrzött befogadó központokban, továbbá jogi segítséget nyújtottunk kínzásáldozatok részére.

A fogvatartás önmagában trauma, különösen az kínzásáldozat menedékkérőknek. Ők éppen az elszorított kényszer, szexuális vagy más erőszak miatt hagyják el hazájukat. Rossz egészségügyi és törekvő mentális állapotukra tekintettel számos hazai és nemzetközi jogszabály ír elő különleges bánásmódot számukra. Tudvalévő, hogy bezárásuk – történjen bármilyen céllal és jogalappal is – nagy eséllyel továbbrontja állapotukat, újratraumatizálja őket. Gyakoriak náluk az öngyilkossági gondolatok, önkárosító magatartás, valamint a pszichotikus tünetek. Az ilyen betegeket csak legkritább esetben lehet őrizetben, fogva tartani.

A Cordelia Alapítvány és a Magyar Helsinki Bizottság 2015-ben egy uniós projekt keretében vizsgálta, mi történik a Magyarországon nagy számban őrizetbe kerülő kínzástúlélő menedékkérőkkel. A kutatás kimutatta, hogy a hazájukban megkínzott, szexuális vagy egyéb erőszak áldozatává vált menedékkérők nemhogy nem kapnak segítséget, de még elemi szükségleteikre sincs tekintettel az intézményrendszer. A feltárt hiányosságokat és a két szervezet ajánlásait részletesen bemutató tanulmány itt érhető el [angol](#) és [magyar](#) nyelven.

Támogató: Európai Bizottság (HOME/2013/PPVOT/AG/5305)

5.5. Jogászok közötti információcsere az alapjogok EU-n belüli védelmére (LEAP)

Legal Exchange and Mutual Learning between Asylum Practitioners to promote Fundamental Rights (LEAP) - partnerként veszünk részt - Jogászok közötti információcsere az alapjogok EU-n belüli védelmére

Az Európai Menekültügyi Tanács (ECRE) által koordinált projekt célja, hogy előmozdítsa az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt emberi jogi normák alkalmazását a menekültügy terén. Ennek érdekében a projekt keretében megvalósul egy összeurópai kutatás a luxemburgi bíróság menekültügyi döntéseinek tagállami szintű hatásairól és sor kerül négy civil szervezet, jogászok, bíróságok és hatóságok számára tartott képzésre Cipruson, Magyarországon, Olaszországban és Írországon. A projekt eredményeként számos bírósági döntés-összefoglalóval gazdagodik az Európai Menedékjogi Adatbázis (EDAL), elkészül és megjelenik több, a Charta menedékjogi alkalmazhatóságát taglaló útmutató írás jogászok számára, és számos blogcikk születik ebben a témában.

Tevékenységeink: Összeurópai kutatás módszertani előkészítése (a Bizottság korábbi kutatási tapasztalatai alapján); menedékjogi képzés előkészítése és megtartása Cipruson; esetjog-kutatás és magyarországi képzés szakmai és gyakorlati előkészítése; az Európai Menedékjogi Hálózat (ELENA) munkájában való aktív részvétel.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2013/FRAC/AG/6106)

5.6. Visegrádi és a nyugat-balkáni civil szervezetek együttműködése

"V4 and Western Balkans - Sharing Knowledge and Experience on Asylum" - A Visegrádi négyek és a Nyugat-Balkán menekültügyi információ és tudásmegosztó projektje

Részvétel egy nemzetközi projektben, amelynek célja, hogy a menekültügy terén szerzett szakmai tapasztalatokat megossza a nyugat-balkáni országok és a visegrádi országok között.

A projekt keretében készült összehasonlító tanulmányhoz egy Magyarországról szóló fejezettel járultunk hozzá.

Támogató: Nemzetközi Visegrád Alap

5.7. Alapvető jogok a gyakorlatban: Európai bírák képzése a nemzetközi védelemre szorulóknak számára

Fundamental Rights in Practice: European Judicial Training on the rights of persons in need of international protection - Alapvető jogok a gyakorlatban: Európai bírák képzése a nemzetközi védelemre szorulóknak számára

A Greek Council for Refugees koordinációja alatt kerül megvalósításra az Európai Unió által támogatott „Európai bíróképzés a nemzetközi védelemre szoruló személyek jogairól” című projekt, melyben a Magyar Helsinki Bizottság projektpartnerként vesz részt. A projekt célja, hogy hozzájáruljon az Európai Unión belüli jogértelmezés harmonizálásához a nemzetközi védelemre szoruló személyek alapvető jogainak érvényesítése területén. Ezt a célt a Tanács rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló 2008/913/IB kerethatározata (2008. november 28.) implementációjához kapcsolódó témákban tartott bíróképzések szervezésével törekszik elérni. A projekthez tartozó tevékenységeket 5 államban (Bulgária, Görögország, Magyarország, Málta, Olaszország) hajtják végre a partnerszervezetek.

A Magyar Helsinki Bizottság részt vesz a szakmai és képzési anyagok fejlesztésében, valamint két magyarországi képzés megszervezésével járul hozzá a projekt megvalósításához. A képzésekre 2017. február és szeptember között kerül sor, 15, illetve 20 résztvevő számára nyújt gyakorlatorientált, interaktív képzést (1) a menekültügyi és idegenrendészeti őrizet bírói felülvizsgálata, valamint (2) a gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni hatékony büntetőjogi fellépés tárgyában.

Támogató: Európai Bizottság (JUST/2014/JTRA/AG/EJTR/6856)

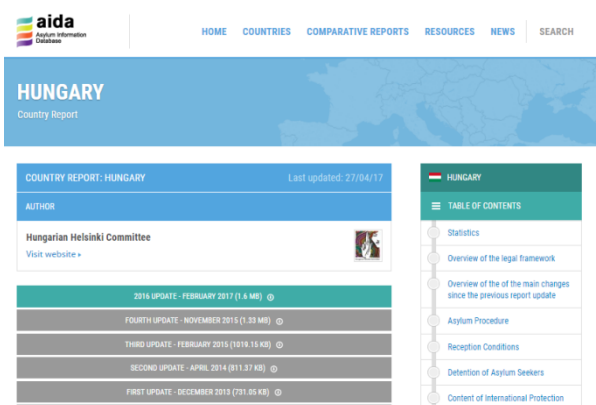
5.8. A menekültválság emberi jogi megközelítése – ismeretszerzés a holland gyakorlatról

Ismerkedés és jó gyakorlatok elsajátítása a holland menekültügyi ellátórendszer infrastruktúrájáról és működéséről, különösen a kísérő nélküli kiskorú kérelmezők ellátásával kapcsolatban.

A projekt keretében a Magyar Helsinki Bizottság három munkatársa 2016 szeptemberében egy holland tanulmányút során ismerkedett meg a holland menekültügyi ellátórendszer infrastruktúrájával és működésével, különösen a kísérő nélküli kiskorú kérelmezők ellátásával. A projekt keretében 2016 novemberében rendezett kétnapos budapesti képzésen a Magyar Helsinki Bizottság munkatársai kaptak kommunikációs felkészítést a Holland Menekültügyi Tanács szakértőjétől. Szintén Budapesten, 2016 decemberében egy egynapos program során ismerkedhettek meg kísérő nélküli kiskorú menedékkérőkkel foglalkozó, az érintett állami és civil szervezeteknél dolgozó szakemberek a kísérő nélküli kiskorú menedékkérők ellátásával és menekültügyi eljárásával kapcsolatos holland gyakorlattal.

Támogató: Holland Nagykövetség

5.9. Európai Menedékjogi Adatbázis AIDA

Országjelentés készítése (menedékkérők helyzete, statisztikák, szabályozás, fogvatartási körülményei, stb.) Az adatbázis frissítésére a vonatkozó dokumentumok megosztása a résztvevő nemzetközi partnerekkel.

A Menekültek és Száműzöttek Európai Tanácsa (ECRE) által koordinált projekt célja, hogy objektív és naprakész információt biztosítson az egyes uniós tagállamok menekültügyi rendszereinek működéséről.

<http://www.asylumineurope.org/>

Támogató: EPIM (Európai Integrációs és Migrációs Program)

5.10. Menekültek családgyejesítésének segítése

2016-ban 67 menekült részesült jogi segítségben a családgyejesítési eljárás során, közülük 37 ügyfelünk jogi képviselőt kapott.

Az UUSC támogatásával azon menekültek családgyejesítéséhez nyújthattunk – korlátozott és kiegészítő jellegű – anyagi segítséget, akik a Magyar Helsinki Bizottságtól jogi segítséget kapnak a családgyejesítési eljárásban, de e nélkül a támogatás nélkül nem tudnák családjukat Magyarországra hozni. 2016-ban 14 menekült családot tudtunk anyagilag is támogatni, hiteles fordítások díját, DNS-tesztek elvégzését, repülőjegyek vásárlását fedezte a támogatás. Ennek köszönhetően 29 családtag érkezhettek meg Magyarországra biztonságosan és jogszerűen a Helsinki Bizottság támogatásának köszönhetően.

2016 decemberében kampányt folytattunk a családgyejesítésekért, amelynek keretében 8 család boldog

újratálalkozását meséltük el: <http://egyuttacsalaad.helsinki.hu/>

Támogató: The Unitarian Universalist Service Committee

5.11. Kampány az érvénytelen szavazatok érdekében az október 2-i népszavazáson

A kormány idegellenes kampányában a 2015-ös „nemzeti konzultációt” 2016-ban országos népszavazás követte. Értelmetlen és valójában népszavazásra alkalmatlan kérdést tettek fel. A Helsinki Bizottság története során először vett részt politikai kampányban: [arra buzdítottuk a választópolgárokat](#), hogy vegyenek részt a 2016. október 2-iki referendumon, és adjanak le érvénytelen szavazólapot. [Nem maradhattunk némák](#) a kormányzat menekült ügyfeleink és a köznyugalom ellen folytatott, agresszív kampányát látva. Szerencsére mellettünk [több](#)

[civil szervezet kampányolt](#) még a bojkott vagy érvénytelen szavazat mellett. Nem csak nekünk köszönhető, de jelentékeny szerepet játszottunk abban, hogy a kényszernépszavazás végül érvénytelen lett, és minden eddiginél több érvénytelen szavazatot (225 ezret, a voksok 6,17%-át) adtak le a polgárok.

- A népszavazási kérdés tartalmi és jogi bírálata [itt található](#).
- Indokaink az aktív kampányrészvétel mellett [itt olvashatók](#).
- 22 civil szervezettel közös felhívásunk [itt érhető el](#).
- A népszavazási eredmény értékelése [itt olvasható](#).
- Kampányunk értékelése [itt található](#).

5.12. Fellépés a hontalanok védelme és a hontalanság megelőzése érdekében

A Helsinki Bizottság az állampolgársággal nem rendelkező (hontalan) emberek jogainak egyik első nemzetközi szószólója 2006 óta. Alapító tagjai vagyunk az [Európai Hontalanügyi Hálózatnak](#), melynek elnökét is mi adjuk. 2016-ban jelent meg kutatásunk arról, hogy a befogadó ország állampolgárságára talán mindenki másnál jobban rászoruló menekültek és hontalanok Magyarországon valóban élhetnek-e ezzel az egyezményes jogukkal. Kutatási jelentésünk, mely [Az állampolgárság fekete doboza](#) címet viseli, számos rendszerszintű problémát tárt fel, korábban nem ismert statisztikák és innovatív jogi érvelés felhasználásával. E téren világelső kiadványunk módszertani segédletet nyújt és inspirációként szolgál a világ számos országában működő hasonló szervezetek számára.

Az év során számos ország mintegy száz szakemberének tartottunk a hontalansággal kapcsolatos képzést, például Hollandiában, Olaszországban és Koszovóban.

6. Az Emberi Jogi Tanácsadó Program

Az alapjogsértések áldozatainak jogi tanácsadást és egyes ügyekben ügyvédi képviseletet nyújtó programhoz fordulóik száma 2016-ban 1168 volt.

A panaszok között különösen jelentős számban jelentek meg az alábbi típusú megkeresések:

- 214 börtönkörülményekkel kapcsolatos panasz;
- 333 menekültügyi és idegenrendészeti panasz;
- 29 hatósági bántalmazással kapcsolatos panasz;
- 15 előzetes letartóztatással kapcsolatos panasz;
- 16 panasz érintette a börtönbeli egészségügyi ellátást;
- 63 panasz rendőrségi eljárással kapcsolatban;
- 113 panasz a tisztességes büntetőeljárás hiányával összefüggésben.

A magyar jogvédő szervezetek közül a Magyar Helsinki Bizottság a legaktívabb az **Emberi Jogok Európai Bírósága** előtt. A strasbourgi bíróság Európa negyvenhét országa több mint 800 millió lakójának az emberi jogai felett őrködik. Eddig több mint hetven lezárt vagy folyamatban lévő perben képviseltük ügyfeleinket a Bíróság előtt. A lezárt ügyeink körülbelül háromnegyedében sikerült kártérítést elérnünk: vagy megnyertük az ügyet, vagy ügyfelünk egyezséget kötött a magyar kormánnyal, és így kapott kártérítést az őt ért jogsértés ellentételezéseként.

Leggyakrabban [előzetes letartóztatással](#), [fogva tartással](#), [rendőri erőszakkal](#) vagy [menedékkérők fogva tartásával](#) kapcsolatos ügyekben nyújtunk képviseletet. Nyertünk azonban [indoklás nélkül elbocsátott köztisztviselők](#) vagy olyan idős özvegyasszony ügyében is, akit egy adminisztratív hiba miatt ötven év után, férje halálát követően akartak arra kényszeríteni, hogy [más nevet használjon](#), mint amit addig megszokott. Képviseltünk történészprofesszort is, akit a [véleményének kifejtése miatt ítélték el](#) Magyarországon.

Pereinkben összesen több mint 250 ezer eurónyi „méltányos elégtételhez” segítettünk olyan embereket, akik magyar bíróságok előtt nem tudták érvényesíteni az igazukat.

A Magyar Helsinki Bizottság olyan ügyekben is eljár, amelyek az egész kontinens számára fontosak. A *Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország* [ügyben](#) az volt a kérdés, hogy a Bíróság előtt ki lehet-e kényszeríteni a közérdekű adatokhoz való hozzáférés védelmét. Az ügyet a Bíróság Nagykamarája tárgyalta, ami csak a legfontosabb ügyekkel foglalkozik. A perben végül 2016 novemberében született [ítélet](#), amelyben a Bíróság elismerte, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezménye védi a közérdekű adatok megismerésének jogát.

2016-ban jogi segítségnyújtó munkánkhoz nélkülözhetetlen segítséget adnak joghallgató gyakornokaink, akikkel az év során több alkalommal „Emberi Jogi Tanácsadó Maratont” tartottunk, mely során egy-egy nap alatt többszáz panaszlevelet dolgoztunk fel.

Ügyeinkről itt található több információ:

<http://www.helsinki.hu/strasbourgi-ugyeink/>

http://helsinkifigyel.blog.hu/2017/03/31/mit_tett_a_helsinki_bizottsag_strasbourgban_itt_vannak_a_tenyek

Támogató: Oak Foundation és Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

7. További tevékenységeink

7.1. Találkozók nemzetközi emberi jogi szervezetekkel

A Magyar Helsinki Bizottság 2016-ban számos nemzetközi emberi jogi ellenőrző mechanizmus és szervezet képviselőivel találkozott abból a célból, hogy tájékoztassa őket a mandátuma alá tartozó emberi jogi problémákról Magyarországon, így például:

- az ENSZ jogvédőkkel foglalkozó különleges jelentéstevőjével (2016. február 9.) – az ENSZ-jelentéstevő látogatását lezáró közleménye [itt](#) érhető el,
- az EBESZ nemzeti kisebbségi főbiztosával (2016. május 11.),
- az ENSZ vélemény- és szólásszabadsággal foglalkozó különleges jelentéstevőjével (2016. június 6.),
- a Conference of INGOs (Európa Tanács) elnökével (2016. november 21.), valamint
- különböző magyarországi nagykövetségek képviselőivel.

Emellett a Magyar Helsinki Bizottság felkérésre tájékoztatást nyújtott a magyarországi emberi jogi helyzet egyes aspektusairól az Európai Bizottságnak, az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosa Hivatalának, valamint az Európa Tanács emberi jogi biztosának.

7.2. Együttműködés más európai emberi jogi szervezetekkel

A Magyar Helsinki Bizottság számos, európai emberi jogi szervezeteket tömörítő hálózat tagja.

- A Magyar Helsinki Bizottság tagja a [JUSTICIA](#) Hálózatnak, amely 17 európai uniós tagállamot fed le. A JUSTICIA munkája során a **terheltek eljárási jogaira és a bűncselekmények sértettjeinek jogaira** fókuszál. (Az e szervezet égisze alatt végzett kutatási tevékenységeket lásd feljebb.)
- A Magyar Helsinki Bizottság szintén tagja a [Legal Experts Advisory Panel](#) (LEAP) elnevezésű szakértői hálózatnak; a Magyar Helsinki Bizottság társelnöke, dr. Kádár András Kristóf a tanácsadó testület tagja. A LEAP 28 európai uniós tagállam **büntető igazságszolgáltatással és emberi jogokkal** foglalkozó szakértőit tömöríti, jelenleg több mint 120 tagja van: jogászok, civil szervezetek és egyetemi oktatók.
- A Magyar Helsinki Bizottság aktív tagja továbbá a következő szervezeteknek: [European Council on Refugees and Exiles \(ECRE\)](#), [International Detention Coalition \(IDC\)](#) [European Network on Statelessness \(ENS\)](#).
- A Magyar Helsinki Bizottság 2016-ban csatlakozott a [European Implementation Network](#) elnevezésű szervezethez, amelynek célja, hogy hídként szolgáljon a civil szervezetek és az Európa Tanács között, és **előmozdítsa az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéleteinek** teljes körű, hatékony és időszerű **végrehajtását**.

7.3. Kampany a strasbourgi bírójelölési folyamat átláthatóságáért

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának tagjait az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése választja a tagállamok kormányai által benyújtott háromfős listából. Az Európa tanácsai szabályzatok szerint a jelöltek

kiválasztásának átláthatónak, tisztességesnek kell lennie, és nyílt pályázaton kell alapulnia.

Ennek ellenére a magyar kormány titokban választotta ki azt a három személyt, akit augusztus 26-án jelölt a 2017. január végéig hivatalban lévő strasbourgi magyar bíró, Sajó András helyére. Az átlátható pályázatok és jelölés érdekében a Helsinki Bizottság által koordinált kampány során számos civil szervezet tiltakozott a jelölés módja ellen. Végül a magyar kormány 2016. szeptember 13-án úgy döntött, nyílt pályázatot ír ki a Bíróság magyar bírói posztjának betöltésére. Ekkor az <http://emberijogibiro.hu/> weboldal létrehozásával ösztönöztük a lehetséges jelölteket a nyilvános pályázásra. Végül az új, nyilvános eljárás eredményeképpen teljesen új lista állt össze.

7.4. Állampolgári tudatosságra nevelés

Youth Engagement for Conscious Citizenship - Állampolgári tudatosságra nevelés – partnerként veszünk részt

Az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet által koordinált projekt célja oktatási anyagok fejlesztése középiskolai és felsőoktatási intézmények oktatói és diákjai számára a jogállamiság és demokrácia értékeiről. A projektpartnerek próbaoktatási alkalmakat tartottak, oktatói hálózatépítő tevékenységet végeztek, kapcsolódó workshopokat és médiaszemináriumokat szerveztek. A Magyar Helsinki Bizottság a fogvatartottak jogai és a menedékjog témájáért volt felelős, melyekről két tansegédlet-csomagot készített el.

Támogató: Holland Külügyminisztérium

8. Kommunikáció és nyilvánosság

Honlap

<http://www.helsinki.hu/>

Honlapunkon a tevékenységünkéről és a szervezetünk eredményeiről számolunk be magyar és angol nyelven, itt találhatóak szakmai anyagaink, kiadványaink is.

Blog

<http://helsinkifigyelo.blog.hu/>

A Helsinki Figyelő blogon 2016-ban 110 cikket adtunk közre, amelyek közül a legnépszerűbbek 14.000-58.000 látogatóhoz értek el.

Facebook

<https://www.facebook.com/helsinkibizottsag/>

Facebook-oldalunkon magyar nyelvű közönség számára adunk hírt a Helsinki Bizottság tevékenységéről. Követőink száma 2016-ban 43%-al nőtt, 2016 végén 20.000 felett járt a számuk. Legnépszerűbb posztjaink 100.000-230.000 felhasználóhoz jutottak el.

Twitter

https://twitter.com/hhc_helsinki

2016 januárjában indítottuk el angol nyelvű Twitter-oldalunkat, ahol főként a szakmai közönség és a sajtó számára adunk hírt a tevékenységünkéről és annak kontextusáról.

Sajtószerepléseink

2016-ban legalább 383 alkalommal jelentünk meg a magyar sajtóban, az esetek nagyrésztében menekültügyi kérdésekkel összefüggésben. A külföldi és nemzetközi sajtóban is több mint 200

anyagban jelent meg a Helsinki Bizottság, főként a menekültügy kapcsán (többek között a New York Times, Euronews, Aljazeera, Washington Post, BBC World, Le Figaro, Libération, Politico, Die Zeit) és a nemzetközi hírügynökségek (Reuters, AFP, AP, EFE) tudósításaiban.

Képzéseink és nyilvános rendezvényeink

2016-ban rendszeresen szerveztünk emberi jogi témájú szakmai képzéseket és nyilvános rendezvényeket, illetve örömmel tettünk eleget más szervezetek (szakmai és civil szervezetek, iskolák, egyetemek, helyi közösségek) meghívásainak.

Helsinki Estek, Helsinki Történetek és a Helsinki Filmklub nevű nyilvános rendezvényeink alkalmat adtak arra, hogy az érdeklődő közönség közvetlenül találkozhasson munkatársainkkal, és az emberi jogi munkánk részleteiről halljon. Összesen

több mint 80 rendezvényen szerepeltünk és több mint 2500 ember találkozhatott így az év során a Helsinki Bizottsággal.

A Mentőcsónak Egységgel és a Füge Produkciós Irodával közösen létrehoztuk a **Menekülj okosan!** c. interaktív színházi játékot, amely igazi színházi siker lett. Az interaktív színházi társasjátékban négy csapat foglal helyet a nézőtéren: négy család, vagyis egy falu közössége. A csapatok menekülni kényszerülnek, mert a falujukat elpusztította a polgárháború. A játék első részében a háborús övezetből való kijutás a céljuk, majd a túlélés a menekülttábor feltételei között, és a kitoloncolás elkerülése. Útjuk során a játékosok súlyos döntéseket hoznak, amelyek következtében időt veszítenek, vagy embereket hagynak hátra. Amin fiatal afgán menekült egyedül maradt a háborús övezetben, ezért hozzácsapódik a játékosok közösségéhez – velük menekül, de mégsem teljes jogú tagja a csapatnak. Vajon ér-e annyit az ő élete is, mint a többieké? Az alkotók célja, hogy a játékon keresztül alapvető emberi jogi dilemmák átgondolására bírják a közönséget. Ezek a döntési helyzetek a játékban a menekültek sorsához kapcsolódnak, de sokkal általánosabb kérdéseket vetnek fel a demokrácia vagy a diktatúra működése, az önbíráskodás vagy a szolidaritás, a tolerancia és a befogadás vagy éppen a kirekesztés kapcsán.

Az előadásban a Magyar Helsinki Bizottság szakértője, Iván Júlia vesz részt játékvezetőként és szakértőként. Ő köti össze a játékot a valósággal; segít értelmezni a menekültek élethelyzeteit, problémáikat, körülményeiket és valós információkkal szolgál a jogi környezetet illetően. Az előadás diákok és felnőtt nézők érdeklődésére is számot tart.

http://index.hu/kultur/2016/05/31/menekulttaborban_jartunk_es_remekul_szorakoztunk/

Budapest, 2017. május 18.

dr. Kádár András Kristóf és dr. Pardavi Márta
társelnökök
Magyar Helsinki Bizottság